

Vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat
van de Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Betreft: Inbreng OV-NL t.b.v. Notaoverleg 28 mei 2020
Datum: 27 mei 2020

Geachte leden van de Vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat,

Op 28 mei a.s. vindt in de Tweede Kamer een Notaoverleg plaats met de minister en de staatsecretaris van IenW over openbaar vervoer, infrastructuur en corona. Ten behoeve van dit overleg wil OV-NL, de branchevereniging van alle openbaarvervoerbedrijven in Nederland, graag de volgende punten onder uw aandacht brengen.

Nieuwe realiteit

Zoals velen in Nederland is ook de openbaarvervoersector zwaar geraakt door de corona-crisis. Dit heeft impact op allerlei manieren: op de financiële positie van vervoerders, op onze dienstverlening, op de manier waarop onze collega's in bus, tram, metro en trein gewend zijn service te verlenen. De noodzakelijke beschermingsmaatregelen die we tegen het COVID-19 virus moeten nemen, betekenen een andere bedrijfsvoering, een andere omgang met klanten en tussen collega's en vooral snog met een onzeker perspectief voor de toekomst.

Toch zijn we trots om als vitale sector in deze nieuwe realiteit onze bijdrage te leveren en te zorgen dat mensen die werkzaam zijn in andere vitale sectoren zoals de zorg, iedere dag op hun bestemming komen.

De afgelopen weken hebben de ov-bedrijven, het ministerie van IenW (systeemverantwoordelijk en opdrachtgever van het Hoofdrailnet), de decentrale overheden (verantwoordelijk als opdrachtgever van de openbaar vervoerconcessies) en reizigersvereniging Rover, via het Nationaal OV-Beraad (NOVB) in hoog tempo diverse, noodzakelijke maatregelen en onderwerpen kunnen afstemmen samen. Onderwerpen die in het NOVB zijn afgestemd zijn onder andere de veiligheidsmaatregelen voor onze reizigers en medewerkers, de inzet van communicatiemiddelen, de inzet van ov-capaciteit en financieringsvraagstukken. Wij spreken als branche onze grote waardering uit voor de flexibiliteit en grote inzet van alle betrokkenen bij deze overleggen, voorbereiding en de verdere uitwerking van maatregelen.

Op 26 maart jl. heeft het ministerie van IenW een eerste OV-protocol gepubliceerd. Op 14 mei jl. is een uitgebreider OV-protocol vastgesteld, met een aantal regels voor de inzet en het gebruik van het openbaar vervoer vanaf 1 juni a.s., waaronder de verplichting om een mondkapje te dragen in de voertuigen. Het is een goede zaak dat ingebrachte adviezen hebben geleid tot een gezamenlijke aanpak van kabinet, decentrale overheden en de vervoerbedrijven. Wij ondersteunen dan ook de gefaseerde aanpak die het kabinet met betrekking tot het openbaar vervoer tot nu toe heeft gekozen.

Bezuidenhoutseweg 12
2594 AV Den Haag
Postbus 19365
2500 CJ Den Haag

T 070 349 09 20
E info@ov-nl.nl
www.ov-nl.nl

IBAN
NL26INGB0007264852
BIC INGBNL2A
KvK 64893952
BTW NL8558911786B01

Verantwoord en veilig reizen heeft de prioriteit

Onze belangrijkste zorg en aandacht gaat op dit moment uit naar het creëren van een verantwoorde omgeving voor onze reizigers en onze medewerkers. De instructies aan onze reizigers en onze medewerkers zijn eind deze week gereed, voorafgaand aan de ingangsdatum van 1 juni. In onze voertuigen, op de haltes en in de stations worden stickers en looplijnen aangebracht, om reizigers te instrueren. Vanaf 1 juni zullen bij alle vervoerbedrijven dienstregelingen starten met een maximale inzet van voertuigen en medewerkers. Indien reizigers, zich net als voorheen houden aan de oproep van het kabinet om alleen te reizen met het openbaar vervoer als dit noodzakelijk is, zal hierdoor voldoende capaciteit ontstaan voor die reizigers om voldoende afstand te kunnen bewaren.

Wij geven op deze wijze invulling aan de vitale functie van het openbaar vervoer. Tevens zijn de ervaringen binnen het OV de komende tijd voor het kabinet van belang voor eventuele verdere versoepelingen in andere sectoren. Wij hechten aan een verantwoord openbaar vervoer, en de daarbij behorende maatregelen zoals die ook door de overheid helder worden gecommuniceerd.

Spreiding in het OV helpt nu en op langere termijn

Hoe gaan we samen de drukte op bepaalde piekmomenten voorkomen? Het OV doet een oproep aan iedereen in Nederland, aan alle overheden, werkgevers en onderwijsinstellingen en ook aan alle reizigers, om het reisgedrag aan te passen en bij drukte flexibel te zijn. Om nieuwe 'spitsmomenten' en daarmee te volle ov-voertuigen te voorkomen is het zaak om de beschikbare capaciteit in het OV zo goed mogelijk door de dag heen te gebruiken. Hier kunnen en moeten ons inziens, zoals in het OV-Protocol staat, op korte termijn afspraken over worden gemaakt met werkgevers en onderwijsinstellingen. Te denken valt aan:

- Een zogenoemde 'dakpannen' spreiding via een model met dynamische venstertijden zoals ondertussen uitgewerkt voor de onderwijssector. Hiermee worden de vervoerstromen optimaal gespreid over de dag en voorkom je een pieksituatie (als b.v. iedereen om 11.00 uur begint). De OV-sector is hierbij al in overleg met onderwijsraden.
- De rijksoverheid, provincies en gemeenten kunnen het goede voorbeeld geven door op een vergelijkbare manier met dynamische spreidingsmodellen te gaan werken. Dankzij zorgvuldige spreiding kan het OV ondanks de beperkingen door COVID-19 maximaal een bijdrage leveren om de mobiliteitsbehoeften in Nederland te (blijven) faciliteren.
- De rijksoverheid kan afspraken maken met grote werkgevers, vooral in de dienstverlening, over gespreid gebruik van het openbaar vervoer, thuiswerken of alternatieve vervoersmiddelen zoals de fiets op afstanden tot 8 kilometer. De coalitie Anders Reizen (56 grote werkgevers met 500.000 werknemers) kan hiervoor als platform worden gebruikt.

Voortzetten van maatregelen die flexibiliteit bevorderen

Door in deze crisis met deze oplossingen ervaring op te doen, kan dit in het post corona tijdperk leiden tot structureel meer gebruik van beschikbare capaciteit. Daarmee maken we het openbaar vervoer efficiënter en tegelijk nog aantrekkelijker voor reizigers.

Maximale dienstregeling en beschikbaarheidsvergoeding

Op verzoek van het kabinet zullen wij per 1 juni een maximale dienstregeling realiseren, terwijl tegelijkertijd de oproep blijft om het openbaar vervoer zo min mogelijk te gebruiken. Dit leidt er toe dat de sector, inclusief de extra coronamaatregelen, meer dan 100% van de reguliere kosten maakt en slechts zeer beperkte reizigersinkomsten heeft. Het rijk wil hiervoor een "beschikbaarheidsvergoeding" betalen. Dit achten wij een juiste definitie voor de unieke situatie van het openbaar vervoer als vitale sector. Over dit uitgangspunt hebben de ov-sector en het kabinet al eerder overeenstemming bereikt. Afsproken is echter ook dat voor 1 juni een akkoord bereikt moet zijn over de uitwerking van deze 'beschikbaarheidsvergoeding'. Vanuit de sector hebben wij – gegeven de beperkte beschikbare tijd voor de gedetailleerde uitwerking – voorgesteld om in ieder geval voor 1 juni overeenstemming te bereiken over de bestuurlijke hoofdpunten van de regeling. Op basis van het vertrouwen dat we hier samen met de decentrale overheden en het rijk uitkomen, zijn de ov-bedrijven gestart met alle voorbereidingen en extra kosten om een soepele start per 1 juni mogelijk te maken. Op dit moment is op basis van de complexiteit nog geen overeenstemming over de 'beschikbaarheidsvergoeding' bereikt. Het overleg hierover is nog gaande.

Het openbaar vervoer speelt een cruciale rol bij het bereikbaar en leefbaar houden van Nederland en het halen van klimaat- en milieudoelstellingen. Daarom is het van belang dat we gezamenlijk een plan ontwikkelen voor het herstel van de ov-sector na deze crisis. Nu de eerste acute crisisfase voorbij is en we voorlopig overgaan naar een situatie waarin we met allerlei aanpassingen, zoveel mogelijk, ons gewone leven kunnen leven, is het zaak om een visie uit te werken voor de volgende fase.

Deze crisis toont juist dat mensen flexibeler om willen en kunnen gaan met mobiliteit. Hierbij kunnen we denken aan flexibel werken en recreëren in tijd en plaats, maar ook aan systeemveranderingen die dat (verder) faciliteren zoals de aanleg van multimodale knooppunten ('hubs'), brede introductie van MaaS-oplossingen en de cruciale maatregel van spreiding van mobiliteit over de dag, zoals hierboven beschreven. Ook bestaande en nieuwe concessieovereenkomsten zullen hiervoor moeten worden aangepast. Graag treden we daar met alle betrokken partijen nader over in overleg.

Tot slot willen wij u tevens verwijzen naar de inbreng die wij gezamenlijk met onze mobiliteitspartners in de Mobiliteitsalliantie aan u hebben gestuurd.

Bij vragen zijn wij uiteraard te allen tijde beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Pedro Peters

Voorzitter OV-NL